

Роботу учні повинні розпочинати лише з дозволу вчителя; не можна працювати несправним і тупим інструментом, використовувати інструмент лише за призначенням; користуватися прийомами роботи з інструментами, як показав учитель; не носити з собою різальних і колючих інструментів, вони мають бути в школі; інструменти та обладнання мають зберігатися в призначеному місці; під час роботи учень повинен тримати своє робоче місце в належному порядку, а після роботи акуратно прибрати його.

Учнів потрібно навчити безпечним прийомам користування голкою, ножицями, шилом. Вчитель має слідкувати за належним їх виконанням учнями, проводити первинний, поточний і заключний інструктажі та акцентувати додатково увагу на правилах техніки безпеки при виконання швейних робіт.

Отже, формування в учнів знань, умінь безпечної праці під час роботи з текстильними матеріалами відбувається у процесі навчальної діяльності під безпосереднім керівництвом вчителя. Дотримання правил безпечної праці при різних видах трудової діяльності є важливою навичкою.

Список використаної літератури

1. Інноваційні педагогічні технології у трудовому навчанні: Навчально-методичний посібник ; за заг.ред. О. М. Коберника. – Умань : СПД Жовтий, – 2008. – 235 с.
2. Навчальна програма «Трудове навчання», 5–9 класи. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas>
3. Приходченко К.І., Горпинченко Г.В. Практичні заходи зі збереження життя та здоров'я учнів під час освітнього трудового процесу // Наукова скарбниця освіти Донеччини. - № 4 (13). – 2012. – С. 43-46.

НАВЧАННЯ ШКОЛЯРІВ РОБОТІ З РІЗНИМИ КОНСТРУКЦІЙНИМИ МАТЕРІАЛАМИ З ВИКОРИСТАННЯМ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ

*Черкас А. О.
м. Полтава*

Здоров'я, за визначенням науковців, полягає у єдності фізичного, психічного, духовного, соціального, інтелектуального та творчого аспектів здоров'я, а не лише відсутність хвороб або фізичних вад.

В сучасних умовах вчитель трудового навчання повинен мати достатньо глибокі фахові знання та вміння використання на уроках здоров'язберігаючих освітніх технологій, оскільки важливою ознакою сучасного уроку є використання саме здоров'язберігаючих технологій.

Фахівці у сфері охорони здоров'я відмічають, що здоров'я школярів знаходиться в прямій залежності від умов навчання, харчування, рухової активності, правильного чергування навантаження та відпочинку. Ступінь успішності оздоровчої діяльності залежить від усунення шкідливих впливів (коректування навколишнього середовища) та підвищення стійкості до них.

Поняття «здоров'язберігаючі технології» об'єднує в собі всі напрями діяльності загальноосвітнього закладу щодо формування, збереження та зміцнення здоров'я учнів [1].

Аналіз класифікацій існуючих здоров'язберігаючих технологій дає можливість виокремити такі типи (за О. Ващенко):

- здоров'язберігаючі– технології, що створюють безпечні умови для перебування, навчання та праці в школі та ті, що вирішують завдання раціональної

організації виховного процесу (з урахуванням вікових, статевих, індивідуальних особливостей та гігієнічних норм), відповідність навчального та фізичного навантажень можливостям дитини;

- оздоровчі – технології, спрямовані на вирішення завдань зміцнення фізичного здоров'я учнів, підвищення потенціалу (ресурсів) здоров'я: фізична підготовка, фізіотерапія, ароматерапія, загартування, гімнастика, масаж, фітотерапія, музична терапія;

- технології навчання здоров'ю – гігієнічне навчання, формування життєвих навичок (керування емоціями, вирішення конфліктів тощо), профілактика травматизму та зловживання психоактивними речовинами, статеве виховання. Ці технології реалізуються завдяки включенню

відповідних тем до предметів загально навчального циклу, введення до варіативної частини навчального плану нових предметів, організації факультативного навчання та додаткової освіти;

- виховання культури здоров'я – виховання в учнів особистісних якостей, які сприяють збереженню та зміцненню здоров'я, формуванню уявлень про здоров'я як цінність, посиленню мотивації на ведення здорового способу життя, підвищенню відповідальності за особисте здоров'я, здоров'я родини.

Щодо освітньої галузі «Технології», то основними дидактичними завданнями є: трудове виховання, профорієнтаційна робота, політехнічна освіта, творча та продуктивна праця. Ці завдання мають змістовне наповнення у вигляді знань і умінь, виражених практичними діями і мотивацією особистості та її ставленням до трудової діяльності, що проходять через весь період навчання.

При проведенні уроків з трудовго начання використовують саме ті здоров'язберігаючі технології, що вирішують завдання раціональної організації виховного процесу (з урахуванням вікових, статевих, індивідуальних особливостей та гігієнічних норм), відповідність навчального та фізичного навантажень можливостям школяра.

У процесі проведення уроків трудового навчання учні вивчають різноманітні конструкційні матеріали, способи їх обробки та технології виготовлення з них різноманітних виробів. Учні вчаться працювати з деревиною, дротом, тонколистовим метало, пластмасами, склом, папером та картоном тощо. Побудова навчального процесу при роботі з ними на основі здоров'язберігаючих технологій повинно не викликати в учнів погіршення здоров'я.

Сучасний урок трудового навчання – це урок інноваційний. Інтерес в учнів, стимулювання їх цікавості, розвиток їх творчих здібностей досягається різноманітними формами роботи з використанням інтерактиву та інноваційних технологій [2; 4].

Проводячи уроки на основі здоров'язберігаючих технологій та навчаючи учнів роботи з різними конструкційними матеріалами потрібно враховувати наступні аспекти:

- забезпечити зміну видів діяльності, чергування інтелектуальної, емоційної, рухової видів діяльності;

- зміна групової й парної форм роботи, які сприяють підвищенню рухової активності, правилам спілкування;

- включити проведення ігор та ігрових ситуацій, нестандартних уроків, інтегрованих уроків.

Навчальний процес має бути таким чином організований, щоб навчання та виховання учнів не завдало збитку їх здоров'ю, не знижувало рівня мотивації навчання. Вчитель повинен намагатися планувати такі види роботи, які сприяють зниженню втоми школярів.

Отже, впровадження здоров'язберігаючих технологій потребує від учителя

трудового навчання уникати ситуацій перевантаження учнів, обирати оптимальний обсяг навчальної інформації й способи її надання, обов'язково враховувати інтелектуальні та фізіологічні особливості учнів, а також індивідуальні здібності кожного учня.

Список використаної літератури

1. Волкова І.В. «Поняття «здоров'язберігаючі технології» та їх класифікації» /І.В. Волкова // [Електронний ресурс] –Режим доступу: http://edu-post-diploma.kharkov.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=712
2. Інноваційні педагогічні технології у трудовому навчанні: Навчально-методичний посібник ; за заг.ред. О. М. Коберника. – Умань : СПД Жовтий, – 2008. – 235 с.
3. Попович В., Голубець В. Технологія конструкційних матеріалів і матеріалознавство: Навчальний посібник: У 2-х кн. Книга II. Суми: ВТД Університетська книга, 2002. - 260 с.
4. Терещук А. Методи творчої діяльності на уроках трудового навчання / А. Терещук // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2006. – № 1. – С. 19-23.

ВИКОРИСТАННЯ РИЗИК-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ ДЛЯ АНАЛІЗУ ВІРОГІДНОСТІ ВИНИКНЕННЯ ПОЖЕЖІ У НАВЧАЛЬНІЙ МАЙСТЕРНІ

*Шуть С. О.
м. Полтава*

Анотація. У статті аналізуються ризики виникнення надзвичайної ситуації техногенного характеру: імовірності виникнення пожежі у навчальній майстерні. За допомогою дерева аналізу надійності дій учасників освітнього процесу у протипожежній безпеці здійснено розрахунок послідовностей можливих небезпечних подій та визначені заходи щодо попередження їхнього виникнення.

Ключові слова: ризик, пожежна безпека, імовірність, небезпечні події.

Забезпечення пожежної безпеки як відсутності ризику виникнення та розвитку пожеж і стану захисту населення і територій від пожеж здійснюється відповідно до Кодексу цивільного захисту України. У проведеному дослідженні нами практично застосовано сучасну методику аналізу можливостей виникнення надзвичайних ситуацій техногенного характеру на основі ризик-орієнтовного підходу на основі вивчення модулів за програмою застосування програмного забезпечення IRRAS.

Для практичного застосування ризик-орієнтовного підходу нами розглянуто приклад аналізу ризиків виникнення надзвичайної ситуації техногенного характеру: імовірності виникнення пожежі у навчальній майстерні. Опис характерних чинників для обраної ситуації нами було здійснено у поданій нижче послідовності.

Небезпечною (небажаною) подією нами визначено нещасний випадок у приміщенні майстерні внаслідок надзвичайної ситуації – пожежі. Початковою подією може стати ймовірне порушення трудової та технологічної дисципліни учасниками навчально-виробничого процесу. На хід подій за час від початкової до небажаної події можуть впливати такі чинники: дотримання трудової та технологічної дисципліни, належний контроль технічної справності електрообладнання, наявність вогнегасників, заборона паління, постановка об'єкта на пульт пожежної сигналізації. Інтервал часу від початкової до небажаної події залежить від вміння учасників освітнього процесу користуватися вогнегасником та відсутність пожежонебезпечних матеріалів.

Серед факторів та обставини, які можуть впливати на хід подій за час від початкової до небажаної події нами визначені: наявність та працездатність вогнегасників, стан здоров'я учасників освітнього процесу, знання та навички користування засобами пожежогасіння, досвід та відповідальне ставлення до роботи.